

ESNAF VE SANATKAR İLE TACİR VE SANAYİCİNİN AYRIMI KAYIT OLACAKLARI SİCİL VE ODALAR

■ ESNAFIN TANIMI

6102 sayılı TTK'nun "4. Esnaf" başlıklı 15 inci maddesinde;

"(1) İster gezici olsun ister bir dükkânda veya bir sokağın belirli yerlerinde sabit bulunsun, ekonomik faaliyeti sermayesinden fazla bedenî çalışmasına dayanan ve geliri 11 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca çıkarılacak kararnamede gösterilen sınırı aşmayan ve sanat veya ticaretle uğraşan kişi esnaftır. Ancak, tacirlere özgü 20 ve 53 üncü maddeler ile Türk Medenî Kanununun 950 nci maddesinin ikinci fıkrası hükmü bunlara da uygulanır."

5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3 üncü maddesinde ise;

"Esnaf ve sanatkâr: İster gezici ister sabit bir mekânda bulunsun, Esnaf ve Sanatkâr ile Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulunca belirlenen esnaf ve sanatkâr meslek kollarına dahil olup, ekonomik faaliyetini sermayesi ile birlikte bedenî çalışmasına dayandıran ve kazancı tacir veya sanayici niteliğini kazandırmayacak miktarda olan, basit usulde vergilendirilenler ve işletme hesabı esasına göre deftere tabi olanlar ile vergiden muaf bulunan meslek ve sanat sahibi kimseleri,"

.....
ifade eder.

şeklinde tanımlanmıştır.

21.05.2016 tarih 29718 sayılı Resmi Gazete'de Esnaf ve Sanatkâr İle Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulu Kararı (Karar No: 2) ekinde kurulca tespit edilen "Esnaf ve Sanatkâr Meslek Kolları" listesi yayımlanmıştır.

Kurul kararının 2 nci maddesinde *"listede yer alıp da 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa, 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununa, 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanununa göre esnaf ve sanatkâr tanımı dışında kalanlar ile sanayici ve tacir tanımı içinde yer alanlar, esnaf ve sanatkâr sayılmaz."* hükmüne yer verilmiştir.

■ TACİRİN TANIMI

6102 sayılı TTK'nda tacirin tanımı aşağıda yer alan şekliyle **gerçek kişiler ve tüzel kişiler** olmak üzere ikiye ayrılarak tarif edilmiştir;

Gerçek kişiler;

Kanunu'nun 12 , 13, 14 ve 15 inci maddelerinde;

1. Genel olarak

(1) Bir ticari işletmeyi, kısmen de olsa, kendi adına işleten kişiye tacir denir.

(2) Bir ticari işletmeyi kurup açtığını, sirküler, gazete, radyo, televizyon ve diğer ilan araçlarıyla halka bildirmiş veya işletmesini ticaret siciline tescil ettirerek durumu ilan etmiş olan kimse, fiilen işletmeye başlamamış olsa bile tacir sayılır.

(3) Bir ticari işletme açmış gibi, ister kendi adına, ister adi bir şirket veya her ne suretle olursa olsun hukuken var sayılmayan diğer bir şirket adına ortak sıfatıyla işlemlerde bulunan kimse, iyiniyetli üçüncü kişilere karşı tacir gibi sorumlu olur.

2. Küçük ve kısıtlılar

(1) Küçük ve kısıtlılara ait ticari işletmeyi bunların adına işleten yasal temsilci, tacir sayılmaz. Tacir sıfatı, temsil edilene aittir. Ancak, yasal temsilci ceza hükümlerinin uygulanması yönünden tacir gibi sorumlu olur.

3. Ticaret yapmaktan menedilenler

(1) Kişisel durumları ya da yaptığı işlerin niteliği nedeniyle yahut meslek ve görevleri dolayısıyla, kanundan veya bir yargı kararından doğan bir yasağa aykırı bir şekilde ya da başka bir kişinin veya resmî bir makamın iznine gerek olmasına rağmen izin veya onay almadan bir ticari işletmeyi işleten kişi de tacir sayılır.

ESNAF VE SANATKAR İLE TACİR VE SANAYİCİNİN AYRIMI KAYIT OLACAKLARI SİCİL VE ODALAR

(2) Birinci fıkraya aykırı hareketin doğurduğu hukuki, cezai ve disipline ilişkin sorumluluk saklıdır.”

4. Esnaf

(1) İster gezici olsun ister bir dükkânda veya bir sokağın belirli yerlerinde sabit bulunsun, ekonomik faaliyeti sermayesinden fazla bedenî çalışmasına dayanan ve geliri 11 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca çıkarılacak kararnamede gösterilen sınırı aşmayan ve sanat veya ticaretle uğraşan kişi esnaftır. Ancak, tacirlere özgü 20 ve 53 üncü maddeler ile Türk Medenî Kanununun 950 nci maddesinin ikinci fıkrası hükmü bunlara da uygulanır.

Tüzel Kişiler;

Kanunun 16 ncı maddesinde;

(1) Ticaret şirketleriyle, amacına varmak için ticari bir işletme işleten vakıflar, dernekler ve kendi kuruluş kanunları gereğince özel hukuk hükümlerine göre yönetilmek veya ticari şekilde işletilmek üzere Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri tarafından kurulan kurum ve kuruluşlar da tacir sayılırlar.

(2) Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri ile kamu yararına çalışan dernekler ve gelirinin yarısından fazlasını kamu görevi niteliğindeki işlere harcayan vakıflar, bir ticari işletmeyi, ister doğrudan doğruya ister kamu hukuku hükümlerine göre yönetilen ve işletilen bir tüzel kişi eliyle işletsinler, kendileri tacir sayılmazlar.”

Şeklinde yer almış Kanunun 17 nci maddesinde ise tacire ilişkin hükümler donatma iştirakine de aynen uygulanır hükmüne yer verilmiştir.

■ ESNAF VE SANATKAR İLE TACİR VE SANAYİCİNİN AYRIMI

6102 sayılı TTK'nun 11 inci maddesinin 2 nci fıkrası “ Ticari işletme ile esnaf işletmesi arasındaki sınır, Bakanlar Kurulunca çıkarılacak kararnamede gösterilir.” hükmünü amirdir.

21.07.2007 tarihi 26589 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan 2007/12362 sayılı Esnaf ve Sanatkâr ile Tacir ve Sanayicinin Ayırımına İlişkin Bakanlar Kurulu Kararında ise;

“a) Esnaf ve Sanatkâr ile Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulunun tespit edeceği ve Resmî Gazete’de yayımlanacak esnaf ve sanatkâr meslek kollarına dahil olup, ekonomik faaliyetini sermayesi ile birlikte bedeni çalışmasına dayandıran ve kazancı tacir veya sanayici niteliğini kazandırmayacak miktarda olan, basit usulde vergilendirilenler ve işletme hesabına göre deftere tabi olanlar ile vergiden muaf bulunanlardan 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 177 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) ve (3) numaralı bentlerinde yer alan nakdi limitlerin yarısını, (2) numaralı bendinde yazılı nakdi limitin tamamını aşmayanların esnaf ve sanatkâr sayılmaları ile esnaf ve sanatkâr siciline ve dolayısıyla esnaf ve sanatkârlar odalarına kaydedilmeleri,

Ancak, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı iken, daha sonraki yıllarda yıllık alış veya satış tutarları ya da gayri safi iş hasılatı, esnaf ve sanatkâr sayılma hadlerini aşanların kendileri istemedikçe ticaret siciline ve dolayısıyla Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği bünyesindeki odalara kayıt için zorlanmaması, yıllık alış veya satış tutarları ya da gayri safi iş hasılatı esnaf ve sanatkâr sayılma hadlerinin altı katını aşanların ise kayıtlarının, esnaf ve sanatkâr sicili marifetiyle ticaret siciline aktarılması,

b) 213 sayılı Vergi Usul Kanununa istinaden birinci sınıf tacir sayılan ve bilanço esasına göre defter tutanlar ile işletme hesabına göre defter tutan ve bu Kararın (a) bendinde belirtilenlerin dışında kalanların tacir ve sanayici sayılmaları ile ticaret siciline ve dolayısıyla Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin bünyesindeki odalara kaydedilmeleri,”

şeklinde düzenleme yapılmıştır.

ESNAF VE SANATKAR İLE TACİR VE SANAYİCİNİN AYRIMI KAYIT OLACAKLARI SİCİL VE ODALAR

■ ESNAF VE SANATKAR İLE TACİR VE SANAYİCİ SAYILMA ŞARTLARI

Esnaf ve Sanatkar	Tacir ve Sanayici
✓ Etnaf ve Sanatkâr İle Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulu tarafından tespit edilmiş olan ekte yer alan "Etnaf ve Sanatkâr Meslek Kolları"na dahil olan,	✓ VUK.'na göre birinci sınıf tacir sayılan ve bilanço esasına göre defter tutanlar,
✓ Ekonomik faaliyetini sermayesi ile birlikte bedeni çalışmasına dayandıran,	✓ İşletme hesabına göre defter tutan ve esnaf ve sanatkâr siciline (esnaf ve sanatkârlar odalarına) kayıt olacaklar dışında kalanlar,
✓ Kazancı tacir veya sanayici niteliğini kazandırmayacak miktarda olan,	
✓ Basit usulde vergilendirilenler ve işletme hesabına göre deftere tabi olan,	
✓ Vergiden muaf bulunanlardan belirlenen defter tutma hadlerini aşmayan,	
Esnaf ve sanatkar sayılmaktadır.	Tacir ve sanayici sayılmaktadır.

■ ESNAF VE SANATKARLARDA SİCİLE TESCİL VE ODA KAYDI

Esnaf ve sanatkârlar, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren durumlarını otuz gün içinde bağlı buldukları sicile tescil ettirmekle yükümlüdürler.

Sicile kayıt olan esnaf ve sanatkârlar iş yerlerinin bulunduğu yerdeki, iş yerleri seyyar olanlar ise ikametgâhlarının bulunduğu yerdeki meslek ve sanatları ile ilgili ihtisas odasına, meslek ve sanatları ile ilgili ihtisas odası bulunmayanlar karma odaya; karma oda yoksa meslek ve sanatları ile ilgili en yakın ihtisas odasına kayıt edilirler

Aynı iş yerinde birden fazla konuda faaliyet gösteren esnaf ve sanatkârlar esas faaliyeti ile ilgili odaya kayıt olurlar. Ancak, yükümlülüklerini yerine getirmek kaydıyla diğer faaliyetleriyle ilgili odalara da sicil marifetiyle kayıt yaptırabilirler.

Esnaf ve sanatkârlar odasına kayıtlı olanlar, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği bünyesindeki ticaret ve sanayi odasına, ticaret odasına, sanayi odasına, deniz ticaret odasına; bu odalara kayıtlı bulunanlar ise esnaf ve sanatkârlar odasına kaydedilemezler. Sermaye şirketlerinin ortakları, başkaca esnaf ve sanatkârlık faaliyeti olmadıkça, sadece şirket ortaklığı sebebiyle hiçbir şekilde esnaf ve sanatkârlar odalarına üye kaydedilemezler.

■ ESNAF VE SANATKARLARIN KAYIT OLACAKLARI SİCİL VE ODALAR

✓ Etnaf ve Sanatkâr İle Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulu tarafından tespit edilmiş olan ekte yer alan "Etnaf ve Sanatkâr Meslek Kolları"na dahil olan,

✓ Ekonomik faaliyetini sermayesi ile birlikte bedeni çalışmasına dayandıran,

✓ Kazancı tacir veya sanayici niteliğini kazandırmayacak miktarda olan,

✓ Basit usulde vergilendirilenler ve işletme hesabına göre deftere tabi olanlar ile,

✓ Vergiden muaf bulunanlardan 2017 faaliyet döneminde;

1-Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işledikten sonra satan ve yıllık alımlarının tutarı 85.000 lirayı, veya satışlarının tutarı 115.000 lirayı aşmayanlar,

2-Birinci bentte yazılı olanların dışındaki işlerle uğraşıp da bir yıl içinde elde ettikleri gayrisafi 90.000.- lirayı aşmayanlar,

3-1 ve 2 numaralı bentlerde yazılı işlerin birlikte yapılması halinde 2 numaralı bentte yazılı iş hasılatlarının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı 85.000.- lirayı aşmayanlar,

Esnaf ve sanatkâr siciline ve dolayısıyla esnaf ve sanatkârlar odalarına kayıt olacaklardır.

ESNAF VE SANATKAR İLE TACİR VE SANAYİCİNİN AYRIMI KAYIT OLACAKLARI SİCİL VE ODALAR

✓ Esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı iken, daha sonraki yıllarda yıllık alış veya satış tutarları ya da gayri safi iş hasılatı, esnaf ve sanatkâr sayılma hadlerini aşanların kendileri istemedikçe ticaret siciline ve dolayısıyla Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği bünyesindeki odalara kayıt için zorlanmayacaktır.

✓ Yıllık alış veya satış tutarları ya da gayri safi iş hasılatı esnaf ve sanatkâr sayılma hadlerinin altı katını aşanların ise kayıtlarının, esnaf ve sanatkâr sicili marifetiyle ticaret siciline aktarılacaktır.

■ TACİR VE SANAYİCİLERİN KAYIT OLACAKLARI SİCİL VE ODALAR

✓ Vergi Usul Kanununa istinaden birinci sınıf tacir sayılan ve bilanço esasına göre defter tutanlar,
✓ İşletme hesabına göre defter tutan ve esnaf ve sanatkâr siciline (esnaf ve sanatkârlar odalarına) kayıt olacaklar dışında kalanlar,

Ticaret siciline ve dolayısıyla Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin bünyesindeki odalara kayıt olacaklardır.

EK : -ESNAF VE SANATKÂR MESLEK KOLLARI Listesi
-MESLEK KOLLARINA GİREN ESNAF VE SANATKÂRLAR (NACE Rev.2 (Altılı Düzey))
FAALİYET KODLARI